

Бучковська Віта

канд. с-г. наук, доцент

Євстафієва Юлія

канд. с-г. наук, доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна

ДО ІСТОРІЇ ПОДІЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНО-ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Наукова спадщина нашого вузу представлена великою кількістю особистостей минулого і сучасного, від постатей світового, національного масштабу, до менш відомих широкому загалу.

Друга половина XIX початок XX століття відзначились запровадженням аграрних реформ, які дали вагомий поштовх у розвитку сільського господарства та викликали незворотні перетворення на селі – селяни фактично отримали в своє володіння землю та потребували нових, більш прогресивних способів ведення сільського господарства.

В той час на Поділлі вже працювали організації що запроваджували заходи, для покращення стану тваринництва [3]. На початку XX століття в Подільській губернії була створена Спілка сільського господарства та сільськогосподарської промисловості. [4]. У 1909 році з ініціативи Головного управління Землепорядкування та землеробства було започатковано агрономічну допомогу одноосібним власникам хуторських та відрубних ділянок. До функцій рад входило: розробка плану місцевих починань з сільського господарства; розгляд заснування та організації кожного окремого заходу; встановлення кошторису витрат на агрономічну допомогу [4].

Кам'янець Подільський сільськогосподарський інститут починає своє літочислення з 1 квітня 1919 року, коли з ініціативи Подільського земства і Кам'янець-Подільської міської думи, було створено, в складі Державного Українського Університету новий сільськогосподарський факультет.

У законі про відкриття сільськогосподарського факультету від 1 квітня 1919 року ухваленого Радою Міністрів зазначалось, що особи, які закінчать сільськогосподарський факультет Кам'янець-Подільського українського університету користуються всіма правами випускників вищої школи і одержують звання вченого агронома I і II ступеня. В законі обумовлювалось створення 13 кафедр в тому числі кафедри загального та спеціального тваринництва.

Наукова робота в Інституті датує свій початок з перших днів його існування, її першим проявом була участь наукових співробітників в друкованому на машинці збірнику Вузів Кам'янця-Подільського, що вийшов з нагоди ювілею 50-річчя наукової діяльності професора Петра Миколайовича Бучинського. Другий – також друкований на машинці – збірник наукових праць академічних робітників Сільськогосподарського інституту з'явився 7 листопада 1922 року. З 1924 року наукове видавництво стало регулярним. Першу книгу „Записок СГІ", датовану 1924 роком, було видано у жовтні 1925 року за кошти співробітників інституту, а з 1924-1925 року Наркомосвіта виділяла регулярну допомогу науковому видавництву [5].

В звіті про наукову роботу інституту за 1921-1922 навчальний роки вказується, що через матеріальні труднощі робота в інституті обмежується лише педагогічними завданнями. [7]. Викладачі займались розробкою конспектів курсів, було підготовлено курси (конспекти) з хімії (приват доцент О.М. Полонський); лукиництва, кормових

рослин та культури боліт (приват доцент В.П. Храневич); загальна зоотехнія і молочарство (доцент О.С. Мельник). У 1921 році було готове до видання «Загальне скотарство» О.Мельника, проте через нестачу коштів конспекти лекцій передруковувались на друкарській машинці та надавались у користування студентам [8].

Шукаючи підстави для можливості наукової роботи сільськогосподарський інститут звернув увагу на укріплення свого господарства. Дослідні установи починають своє існування з перших днів життя інституту. Дослідну ферму й дослідне поле було закладено в 1921 році, метеорологічну станцію в 1923 році, контрольно-насіннева станція з 1924 року, плодовий розсадник – з 1924 року [6].

Дослідні установи Інституту, навчально-досвідні поля, зоологічний музей, мінералогічний музей – виконували не тільки спеціальні агрокультурні завдання, але й вели і іншу культурну роботу: вони притягували численні екскурсії учнів трудшкіл Кам'янецьчини, на їх базі проводилася перепідготовка учителів трудшкіл Кам'янецьчини в 1925 році [2].

Навчально-дослідна ферма розвивала свою роботу у двох напрямках – науково-дослідному (проблеми годівлі дрібної худоби) та постачання населенню племінних поросят, що мали великий попит серед околишнього селянства. Її завідувачами в різні роки були С.А. Плюйко, та О.С. Мельник.

При інституті функціонувала науково-шкільна рада до складу якої входили професор М.Т. Геращенко (кафедра фізіології тварин) доцент М.О. Полянський (хімія), В.П. Храневич (луківництво, кормові рослини, ентомологія) О.С. Мельник (загальне скотарство, молочарство), М.П. Бернацький (сільськогосподарська мікробіологія), М.О. Городецький (сільськогосподарська технологія), професор Бачинський (зоологія), асистенти О.Шмідт (спеціальне скотарство) [7].

Вже перша Всеукраїнська Конференція 9-16 червня 1924 року позитивно оцінила тенденції розвитку Кам'янецького Інституту в триєдиний (навчально дослідно-науковий) агрикультурний осередок Поділля. Друга Всеукраїнська Конференція 29 вересня – 5 жовтня 1926 року, нагородила Інститут дипломом першого ступеня – вищою нагородою, якою відзначалася робота вузів на конференції [1].

Провівши аналіз наукової діяльності педагогічного персоналу інституту ми прийшли до висновку, що найбільш активну наукову діяльність у 20-х роках ХХ століття в інституті з питань тваринництва проводили Олекса Степанович Мельник, Сергій Антонович Плюйко, Микола Тимофійович Геращенко.

При інституті працювало відділення аспірантури. Під час навчання в аспірантурі здобувачі крім роботи над обраною тематикою видавали наукові праці, читали доповіді на красзнавчі теми, підвищували кваліфікацію у відрядженнях на Дослідних станціях Полтави, Києва, Харкова. Опановували основну літературу з зоотехнії, німецьку та англійську мови.

Список використаних джерел

1. Баєр М.М. Науково-дослідча кафедра «Природи сільського господарства й культури Поділля при Кам'янецькому сільськогосподарському інституті. Записки сільськогосподарського інституту в Кам'янці на Поділля. Кам'янець-Подільський, 1927. Т.4. С. 146-164.
2. Короткий відчит про працю Агрономічного гуртка при Кам'янець-Подільському інституті ім. Карла Маркса. *Записки сільськогосподарського інституту в Кам'янці на Поділля*. Кам'янець-Подільський, 1927. Т.4. С. 186-190.
3. Чернявский С.Д. Отчет по оказанию агрономической помощи хозяйствам единоличного владения в Подольской губернии за 1910 г. Каменец-Подольский: «Печатное дело» Б.В. Вайнбаума, 1911. 85 с.

4. Отчет о деятельности Подольского общества сельского хозяйства и сельскохозяйственной промышленности за 1910 год. Каменем-Подольский: Типография Б.Р. Вайсберга, 1911. 50 с.

5. Наукові записки Сільськогосподарського інституту. Західноукраїнський господар. Ч. 1. січень. 1925. С. 30.

6. ДАХО. Фонд Р 195 Оп 1 Справа 9 Звіти про діяльність інститут та його відділів 21.09.1921 по 8.12.1922. Аркуш 115 Звіт про діяльність сільськогосподарського інституту в Кам'янці на Поділлі з 1.06.1921 по 1.12. 1922 аркуш 6-об.7

7. ДАХО. Фонд Р 195 Оп 1 Справа 9 Звіти про діяльність інститут та його відділів 21.09.1921 по 8.12.1922 Аркуш 115 аркуш 24-28 Звіт діяльності сільськогосподарського факультету за час з 1 січня 1921 року по 1 червня 1922 року.

8. ДАХО. Фонд Р 195, Оп 1 Справа 11 непронумерована.Сведения об учебной и научной деятельности института; смета на строительство и ремонт здания и огорожи института 1.06.21 по 8.12.22.

